

सर्वोच्च अदालत, संवैधानिक इजलास
 सम्माननीय प्रधान न्यायाधीश श्री विश्वभरप्रसाद श्रेष्ठ
 माननीय न्यायाधीश श्री प्रकाशमान सिंह राउत
 माननीय न्यायाधीश श्री सपना प्रधान मल्ल
 माननीय न्यायाधीश श्री प्रकाश कुमार दुंगाना
 माननीय न्यायाधीश श्री कुमार रेग्मी
 आदेश
०७९-WC-००८८
विषय: उत्प्रेषण परमादेशसमेत।

सिराहा जिल्ला, सिसवनी गा.वि.स. बडा नं. ९ को परिवर्तित सिराहा जिल्ला, लाहान नगरपालिका बडा नं. १२ घर भई हाल कृषि ज्ञान केन्द्र, सिराहामा कृषि प्रसार निवेदक अधिकृत पद अधिकृत स्तर सातौं तहमा कार्यरत परमानन्द चौधरी १

विरुद्ध

संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय, सिंहदरबार, काठमाडौं	१
राष्ट्रिय किताब खाना (निजामती), हरिहरभवन, ललितपुर	१
मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय, मधेश प्रदेश, जनकपुरधाम, धनुषा	१
भुमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय, मधेश प्रदेश, जनकपुरधाम, धनुषा ...	१
कृषि विकास निर्देशनालय, प्रदेश नं. २, नकटाङ्गिल, धनुषा	१
कृषि ज्ञान केन्द्र, सिराहा	१

नेपालको संविधानको धारा १३३ (२) र (३) वर्मोजिम दायर भई यस अदालतको मिति २०८०/२/९ को आदेशानुसार संवैधानिक इजलास तर्फको दायरीमा दर्ता हुन आएको प्रस्तुत रिट निवेदनको संक्षिप्त तथ्य एवं आदेश यस प्रकार रहेको छ।

संक्षिप्त तथ्य

१. म रिट निवेदक मिति २०५६। ११। २ बाट नेपाल कृषि सेवा, कृषि प्रसार समूहको ना.प.अनं. प्रथम प्राविधिक सहायक पदमा स्थायी सेवा प्रवेश भई राजपत्रांकित तृतीय (प्रा.) श्रेणीको कृषि प्रसार

३५

अधिकृत पदमा मिति २०७५। ३। १६ देखि बढुवा नियुक्ति पाई सेवारत रहेको छु। मलाई तत्कालीन प्रदेश नं. २ मा समायोजन गरेकोले मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय, प्रदेश नं. २ को मिति २०७६। २। ३१ को पत्रानुसार नेपाल कृषि सेवा, कृषि प्रसार समूह, कृषि प्रसार अधिकृत पद अधिकृतस्तर सातौ तहमा पदस्थापन भई कार्यरत रहेको छु। प्रदेश सरकारमा समायोजन भएपश्चात् तत्कालीन प्रदेश नं. २ हाल मधेश प्रदेशमा मिति २०७७। १०। २८ देखि प्रदेश निजामती सेवा ऐन, २०७७ लागु रहेकोमा उक्त कानून बमोजिम नै मैले कामकाज गर्दै आएको छु। प्रदेश निजामती सेवा ऐन, २०७७ को दफा ५४ समेत बमोजिम अनिवार्य अवकाशको उमेर हद ६० वर्ष कायंम रहेको छु। सो विपरित राष्ट्रिय कितावखाना (निजामती) ले मिति २०७८। ८। ७ को च.नं. १५५३ को पत्रबोट अनिवार्य अवकाश सम्बन्धी सूचना विषय उल्लेख गरी म निवेदकलाई मिति २०७९। ५। २५ देखि अनिवार्य अवकाश दिनु भन्ने समेत व्यहोरांको पत्र पठाएको रहेछ। देश संघीयतामा गएपछि कर्मचारी समायोजन भएकोमा कर्मचारीहरूलाई तलब तथा अन्य सुविधा प्रदेश वा स्थानीय तहले उपलब्ध गराउने कानूनी व्यवस्था रहेको छ। संविधानसँग नबाझिने गरी प्रदेश सरकारले कानून बनाउने र लागु गर्ने अधिकार राखदछ। उक्त अधिकारको प्रयोग गरि प्रदेश सरकारले प्रदेश निजामती सेवा ऐन, २०७७ को तर्जुमा गरी अनिवार्य अवकाशको उमेर हद ६० वर्ष राखेको छ।

प्रदेश कानून र संघको कानून एकअर्कासँग बाझेको अवस्था छ भने कुन कानून लागु हुने भनी अन्तिम व्याख्या गर्ने अधिकार यस अदालतलाई नै रहेकोले न्यायको लागि उपस्थित भएको छु। प्रदेश निजामती सेवा ऐन, २०७७ को दफा ५४ समेत बमोजिम अनिवार्य अवकाशको उमेर हद ६० वर्ष रहेकोले यससँग बाझेको कानून उत्प्रेषणसमेतको आदेशले प्रारम्भ देखि बदर एवं निष्क्रियसमेत गरी ६० वर्ष उमेर हद लागु हुने गरी आदेशसमेत गरी पाउँ। मिति २०७८। ८। ७ गते च.नं. १५५३ को पत्र तथा मरिट निवेदकलाई असर पर्ने गरी विपक्षीहरूबाट भएको सम्पूर्ण काम कारबाहीहरू समेत प्रारम्भ देखि नै उत्प्रेषणसमेतको आदेशद्वारा बदर गरी कुनै बहानामा अनिवार्य अवकाशको पत्र कार्यन्वयन नगर्नु, प्रदेश निजामती सेवा ऐन, २०७७ को दफा ५४ समेत बमोजिम ६० वर्षको उमेर हदसम्म सेवामा बहाल रहन दिनु, हाजिर गर्न नरोक्तु, कुनै पनि बहानामा बहाल रहेको कार्यालयबाट सरुवा नगर्नु, पदिय जिम्मेवारीमा लगाउनु, कानून बमोजिम पाउने तलब भत्ता, सेवा सुविधासमेत नरोक्तु, कानून बमोजिमको पदिय कार्यमा कुनै किसिमको बाधा अवरोधसमेत नगर्नु नगराउनु भनी विपक्षीहरूको नाममा परमादेश लगायत अन्य जो चाहिने उपयुक्त आज्ञा आदेश वा पूर्जिसमेत जारी गरी पाउँ। प्रस्तुत विवादमा अन्तिम टुङ्गो नलागेसम्म रिट निवेदकको हकमा मिति २०७८। ८। ७

गतेको च.नं. १५५३ को पत्रसमेत कार्यान्वयन नगर्नु नगराउनु भन्ने अन्तरिम आदेश समेत जारी गरी
न्यायपाउँ भन्ने निवेदन।

२. यसमा के कसो भएको हो? निवेदकको मागवमोजिमको आदेश किन जारी हुनु नपर्ने हो?
मागवमोजिमको आदेश जारी हुनु नपर्ने कुनै आधार, कारण भए सबुद प्रमाणसहित म्याद सूचना
पाएका मितिले बाटाका म्यादबाहेक १५(पन्थ) दिनभित्र विपक्षी नं. १ र २ को हकमा
महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयमार्फत र अन्य विपक्षीहरूको हकमा मधेश प्रदेशको मुख्य
न्यायाधिवक्ताको कार्यालयमार्फत लिखित जवाफ पेश गरी यो निवेदनको प्रतिलिपिसमेत साथै
राखी विपक्षीहरूका नाममा म्याद सूचना जारी गरी लिखित जवाफ परे वा अवधि नाघेपछि
नियमानुसार गरी पेश गर्नु। साथै निवेदकले अन्तरिम आदेशको माग गरेको सम्बन्धमा विचार
गर्दा, निवेदक परमानन्द चौधरीलाई कृपि तथा पशुपन्थी विकास मन्त्रालयको च.नं.
०६/०४/१३५ मिति २०७५। १२। १९ को पत्रबाट प्रदेश निजामती सेवाको पदमा प्रदेश
नं. २ मा समायोजन गरेको देखिएको र तत्कालीन प्रदेश नं. २ बाट जारी प्रदेश निजामती
सेवा ऐन, २०७७ को दफा ५४ मा प्रदेश निजामती कर्मचारी ६० वर्ष उमेर पुरा भएपछि
मात्र सेवाबाट अनिवार्य अवकाश पाउने व्यवस्था रहेको सन्दर्भमा ६० वर्ष उमेर नपुग्दै
अनिवार्य अवकाश पाउने गरी लेखिएको विपक्षी राष्ट्रिय किताबखाना, ललितपुरको च.नं. १५५३
मिति २०७८। ८। ७ को अनिवार्य अवकाश सम्बन्धी सूचना विषयको पत्र कार्यान्वयन भएमा
निवेदकलाई अपुरणीय क्षति पुग्न जाने देखिँदा अवकाशको हदसम्म उक्त च.नं. १५५३ मिति
२०७८। ८। ७ को पत्र प्रस्तुत निवेदन किनारा नलागेसम्म कार्यान्वयन नगर्नु नगराउनु भनी
सर्वोच्च अदालत नियमावली, २०७४ को नियम ४९(२)(क) बमोजिम विपक्षीहरूको नाममा
अन्तरिम आदेश जारी गरिदिएको छ। प्रस्तुत आदेशको जानकारी विपक्षीहरूलाई दिनुहोला
भन्नेसमेत बेहोराको यस अदालतबाट मिति २०७९। ५। २१ मा भएको आदेश।
३. निजामती सेवा ऐन, २०४९ को दफा ३३(१) बमोजिम अन्ठाउन्न वर्ष उमेर पुरा भएको
निजामती कर्मचारीले सेवाबाट स्वतः अवकाश पाउने व्यवस्था रहेको छ। प्रदेश निजामती
सेवा ऐन, २०७७ को दफा १२५(२) मा “..प्रदेश निजामती सेवामा समायोजन भई आएका
कर्मचारीहरूको उपदान, निवृत्तिभरण र औषधी उपचार खर्च सम्बन्धी व्यवस्थासमेत समायोजन
हुनु पूर्व निज वहाल रहेको सेवा सम्बन्धी संघीय कानुन बमोजिम हुनेछ” भन्ने स्पष्ट व्यवस्था
रहेको छ। निजामती कर्मचारीको अवकाश समेतका सम्पूर्ण अभिलेख राखे निजामती
किताबखानाले ऐनमा व्यवस्था गरिएको प्रावधान अन्तर्गत रही अवकाशको सूचना पठाइएको

५

व्यहोरा गलत भन्नु न्यायोचित हुँदैन। विपक्षी रिट निवेदकले संघीय ऐन वमोजिम सम्पूर्ण सेवा सुविधा प्राप्त गरेपश्चात सो वमोजिम नगाई जानाजान कुनै एउटा प्रयोजनको लागि गरिएको कानूनी प्रावधानको अर्को अर्थ लगाई निजामती सेवामा लामो समयसम्म टिकेर थप आर्थिक सेवा सुविधा प्राप्त गर्ने मनसायले अदालत पुग्नुभएको प्रष्ट देखिन्छ। निजको हकमा संघीय ऐन अनुरूप ५८ वर्षे उमेर हद लाग्ने कुरामा कुनै द्विविधा छैन। यो विभाग संघ अन्तर्गतको विभाग भएको र संघको विभागले संघीय कानून वमोजिम कार्य सञ्चालन गर्ने हुँदा यस निजामती किताबखानाले प्रदेशमा बनेको कानून वमोजिम कुनै कार्य गर्न सक्दैन। यस विभागले निवेदकलाई पठाएको पत्र समेत कार्यान्वयन नगर्नु नगराउनु भनी अदालतले उत्प्रेषणको आदेश जारी गरेको छ। उत्त आदेश र प्रस्तुत रिट निवेदन समेत खोरेजयोग्य हुँदा खोरेज गरी पाउँ भन्नेसमेत बेहोराको राइट्रिय किताबखाना (निजामती), हरिहरभवन, ललितपुरको लिखित जवाफ।

४. यस मन्त्रालयको के कस्तो काम कारबाही वा निर्णयबाट निवेदकको के कस्तो कानूनी तथा संवैधानिक अधिकारमा आघात पुग्न गएको हो? सो सम्बन्धमा रिट निवेदन कुनै कुरा उल्लेख भएको छैन। कर्मचारी समायोजन ऐन, २०७५ को दफा १६ को उपदफा (१) मा समायोजन भएका तथा खटाइएका कर्मचारीको तलब तथा अन्य सुविधा सम्बन्धित प्रदेश वा स्थानीय तहले उपलब्ध गराउनु भनी उल्लेख भएतापनि ऐ. उपदफा (२) मा “उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि यस ऐन वमोजिम प्रदेश वा स्थानीय तहको सेवामा समायोजन भएको वा खटाइएको सरकारी कर्मचारी कुनै कारणले सेवाबाट अलग भएमा निजले पाउने उपदान, निवृत्तभरण, उपचार खर्च, सञ्चित विंदाको रकम नेपाल सरकारले व्यहोर्नेछ” भन्ने व्यवस्था रहेको छ। मधेश प्रदेशको प्रदेश निजामती सेवा ऐन, २०७७ को दफा १२५ उपदफा (१) मा “कर्मचारी समायोजन सम्बन्धी संघीय कानून वमोजिम प्रदेश निजामती सेवामा समायोजन भई आएका कर्मचारीको सेवा, शर्त र सुविधा सम्बन्धी व्यवस्था समायोजन हुनु पूर्व निज बहाल रहेको सेवा सम्बन्धी संघीय कानूनको प्रतिकुल हुने छैन” भन्ने व्यवस्था रहेको र उपदफा (२) मा “उपदफा (१) वमोजिम प्रदेश निजामती सेवामा समायोजन भई आएका कर्मचारीहरुको उपदान, निवृत्तभरण र औपधी उपचार खर्च सम्बन्धी व्यवस्थासमेत समायोजन हुनुपूर्व निज बहाल रहेको सेवा सम्बन्धी संघीय कानून वमोजिम हुनेछ” भन्ने प्रावधान रहेको छ। कर्मचारी समायोजन ऐन, २०७५ वमोजिम प्रदेशमा समायोजन भएका कर्मचारीहरुको सेवा सुविधा सम्बन्धी व्यवस्था संघीय कानून वमोजिम हुने र निजहरुको सेवा
- ६

३१

सुविधा नेपाल सरकारले नै व्यहोर्ने हुँदा प्रदेश कानूनले संघीय कानूनको व्यवस्था प्रतिकूल हुने गरी सिर्जना गरेको थप आर्थिक व्ययभार नेपाल सरकारले व्यहोर्न उचित हुदैन। राष्ट्रिय किताबखाना (निजामती) संघीय कार्यालय भएको र सो कार्यालयले संघीय निजामती सेवा ऐन, २०४९ एं अन्य प्रचलित संघीय कानून बमोजिम गरेको काम कारबाही उपर मुद्दा गर्नुपर्ने अवस्था देखिदैन भन्नेसमेत बेहोराको नेपाल सरकार, संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयको लिखित जवाफ।

५. प्रदेश निजामती सेवा ऐन, २०७७ को दफा १२५(१) मा कर्मचारी समायोजन सम्बन्धी संघीय कानून बमोजिम प्रदेश निजामती सेवामा समायोजन भई आएका कर्मचारीको सेवा, शर्त र सुविधा सम्बन्धी संघीय कानूनको प्रतिकूल हुने छैन भन्ने व्यवस्था रहेको तथा प्रदेश निजामती सेवा नियमावली, २०७९ को नियम १४२ मा “ऐन प्रारम्भ भएपछि भर्ना भएको कर्मचारीको अवकाश उमेर साठी वर्ष तथा समायोजन भई आएका कर्मचारीको हकमा निज भर्ना भएको सेवा समूहसँग सम्बन्धित कानूनमा व्यवस्था भए बमोजिम हुनेछ” भन्ने व्यवस्था भएकोले ६० वर्षको अनिवार्य अवकाशको उमेर हद प्रदेश सरकारले नियुक्ति गरेका कर्मचारीको हकमा मात्र लागु हुन सक्ने देखिन्छ। तसर्थ संघबाट समायोजन भई प्रदेशमा आएका हाल कृषि ज्ञान केन्द्र, सिराहामा कृषि प्रसार अधिकृत पद अधिकृत स्तर सातौं तहमा कार्यरत परमानन्द चौधरीको अनिवार्य अवकाशको उमेर ५८ वर्ष नै भएकोले विपक्षीको रिट निवेदन खारेजभागी छ। खारेज गरी पाउँ भन्नेसमेत बेहोराको भुमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय, मधेश प्रदेश र कृषि विकास निर्देशनालय, नकटाङ्गिज, धनुषाको एकै मिलान हुने गरी छुट्टाछुट्टै लिखित जवाफ।

६. प्रदेश कानूनलाई सरलीकरण र ऐनको उद्देश्य कार्यान्वयन गर्न मधेश प्रदेश सरकारले प्रदेश निजामती सेवा नियमावली, २०७९ लागू गरिसकेको छ। सोही नियमावलीको नियम १४२ मा कर्मचारीको अनिवार्य अवकाश हुने उमेर सम्बन्धी व्यवस्थामा प्रदेश निजामती सेवा ऐन प्रारम्भ भएपछि सो ऐन बमोजिम प्रदेश लोक सेवाबाट भर्ना भएको कर्मचारीको अनिवार्य अवकाश उमेर साठी वर्ष तथा समायोजन भई प्रदेश सरकारमा आएका कर्मचारीको हकमा निज भर्ना भएको शुरु सेवा, समूहसँग सम्बन्धित संघीय निजामती सेवा ऐन, २०४९ बमोजिम नै हुने कुरा कानूनमा स्पष्ट रूपमा व्यवस्था भएको छ। निज विपक्षी समायोजन भई आउनु भएकोले निजको हकमा संघीय निजामती सेवा ऐन, २०४९ नै आकर्षित हुने भएकोले राष्ट्रिय किताबखाना (निजामती) को मिति २०७८।८।७ को पत्रबाट अनिवार्य अवकाश सम्बन्धी

✓

प्रकाशित सूचना तत्काल प्रचलित कानून बमोजिम नै भएकोले विपक्षीको रिट निवेदन खारेज गरी सम्मानित अदालतबाट मिति २०७९।५।२१ मा जारी भएको अन्तरिम अदेशसमेत खारेज गरी फुर्सद दिलाई पाउँ भन्नेसमेत बेहोराको मधेश प्रदेश सरकार, मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय, मधेश प्रदेश सरकारको लिखित जवाफ ।

आदेश खण्ड

७. नियमबमोजिम दैनिक पेसी सूचीमा चढी निर्णयार्थ इजलाससमक्ष पेस हुन आएको प्रस्तुत रिट निवेदन लगायतका मिसिल संलग्न कागजातहरु अध्ययन गरी हेरियो ।
८. रिट निवेदक परमानन्द चौधरीको तर्फबाट उपस्थित विद्वान वरिष्ठ अधिवक्ताहरु श्री हरिहर दाहाल र श्री विजय प्रसाद मिश्र तथा विद्वान अधिवक्ताहरु श्री उमेश प्रसाद श्री धर्मराज भुपाल, श्री सुनिल कुमार पटेल र श्री धर्मराज पौडेलले संघिय शासन प्रणाली बमोजिम सरकारी सेवा र अन्य सेवाका कर्मचारीहरुलाई समायोजन गर्ने क्रममा निवेदकलाई मिति २०७५/१२/१९ गते प्रदेश नं. २ मा समायोजन गरिएको हो । सो पश्चात निज प्रदेशको कर्मचारी हो । नेपालको संविधानले आफ्नो कर्मचारीको लागि प्रदेशलाई कानून बनाउने हक प्रदान गरेको छ । सोहि बमोजिम प्रदेश नं. २ को प्रदेश सभाले प्रदेश निजामति सेवा ऐन, २०७७ बनाएको हो । उक्त ऐनको दफा ५४ मा अनिवार्य अवकाशको उमेर ६० वर्ष भनी उल्लेख भएको हुँदा प्रदेशको कर्मचारी भएकोले सो उमेर हद निवेदकको हकमा पनि लागू हुन्छ । मिति २०७८/८/७ मा राष्ट्रिय किताबखाना (निजामती) ले अनिवार्य अवकाश सम्बन्धी सूचना विषय उल्लेख गरी मिति २०७९/५/२४ मा ५८ वर्ष उमेर पुरा हुने हुँदा मिति २०७९/५/२५ मा अनिवार्य अवकाश दिनू भनी निवेदकलाई समेत बोधार्थ दिई पत्र पठाएको छ । साथै मिति २०७९/२/२४ मा प्रदेश निजामति सेवा नियमावली, २०७९ राजपत्रमा प्रकाशन भएकोमा सो नियमावलीको नियम १४२ मा समायोजन भएको कर्मचारीको हकमा अवकाश उमेर निज भर्ना भएको सेवासँग सम्बन्धीत कानून बमोजिम हुने भन्ने व्यवस्था गरेको छ । यसरी ऐनलाई नियमावलीले संकुचन गरेको अवस्थामा नियमावलीको यो व्यवस्था स्वत अमान्य हुन्छ । प्रदेश कानूनले निर्धारण गरेको भन्दा २ वर्ष छिटो निवेदकको अवकाश हुनु भनेको निजले खाइपाइसकेको सुविधालाई कटौती गर्नु हो । कर्मचारीको सेवाअवधी भर निजले पाएको सुविधा निजको मन्जुरी विना कटौती हुदैन भन्ने हरेक कर्मचारीको वैध अपेक्षा (legitimate expectation) हुने हुँदा निवेदकलाई निजको हकमा लागु हुने प्रदेश निजामति सेवा

✓

४५

ऐन, २०७७ ले परिकल्पना गरेको भन्दा २ वर्ष छिटो अनिवार्य अवकाश हुने गरी विपक्षीमध्ये राष्ट्रिय किताबखाना (निजामती) ले पठाएको मिति २०७८/८/७ को पत्र र यसै विषयमा रिट निवेदकलाई असर पर्ने गरी प्रत्यर्थीहरुबाट भएको सम्पूर्ण काम कारबाहि उत्प्रेषणको आदेशद्वारा बदर गरी ६० वर्षको उमेर हदसम्म निवेदकलाई सेवामा वाहाल रहन अवरोध नगर्नु नगराउनु भनी उपयुक्त आदेश समेत जारी गरी पाउँ भनी बहस गर्नु भयो।

९. विपक्षी संघिय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय समेतको तर्फबाट उपस्थित विद्वान नायब महा-न्यायाधिवक्ता श्री खेमराज ज्ञवालीले निवेदक समायोजन भई मधेस प्रदेशमा गएका हुन्। समायोजन भएको कर्मचारीको हकमा निजहरूले पाउने उपदान, निवृत्तिभरण, औषधी उपचार खर्च समेतको सुविधाहरु संघिय कानून बमोजिम नेपाल सरकारले वेहोर्नु पर्ने भनी कर्मचारी समायोजन ऐन, २०७५ को दफा १५ र १६ समेतमा स्पष्ट उल्लेख भएको छ। साथै निवेदकले प्रदेश निजामती सेवा ऐन, २०७७ को आडमा निजको हकमा समेत अनिवार्य अवकाशको उमेर ६० लागू हुन्छ भनी दावी गरेका छन्। उक्त ऐनको दफा १२५ ले समायोजन भई आएको कर्मचारीहरुको सेवा र सुविधा निज वाहाल रहेको सेवा सम्बन्धी संघिय कानूनको प्रतिकुल हुने छैन र निजहरूको उपदान, निवृत्तिभरण समेतको सुविधाहरु निज समायोजन हुनुपूर्व वाहाल रहेको सेवा सम्बन्धी संघिय कानून बमोजिम हुनेछ भनी उल्लेख भएको छ। अनिवार्य अवकाशको उमेर हद सेवा अनुसार फरक-फरक रहेको छ। निवेदक समायोजन हुनुपूर्व संघको कर्मचारी रहेको र निजलाई निजामती सेवा ऐन, २०४९ लागू हुने हुँदा उक्त ऐनको दफा ३३ मा उल्लेखित अनिवार्य अवकाशको उमेर हद ५८ वर्ष निवेदकलाई लागू हुन्छ। सोहि बमोजिम मिति २०७८/८/७ मा प्रत्यर्थी राष्ट्रिय किताबखाना (निजामती) ले निवेदकलाई वोधार्थ दिई अनिवार्य अवकाश सम्बन्धी पत्र लेखेको हुँदा सो पत्र समेत बदर हुनुपर्ने होइन रिट निवेदन खरेज गरी पाउँ भनी बहस गर्नु भयो।

१०. विपक्षी मुख्य मन्त्री तथा मन्त्रीपरिषद्को कार्यालय मधेश प्रदेश समेतको तर्फबाट उपस्थित मधेश प्रदेशका विद्वान मुख्य न्यायाधिवक्ता श्री सुरेन्द्र कुमार महतोले निवेदक समायोजन भएको कर्मचारी हो। समायोजन भएको कर्मचारीको हकमा प्रदेश निजामती सेवा ऐन, २०७७ ले दफा १२५ ले सम्बोधन गरेको छ जसमा समायोजन भएको कर्मचारीको निवृत्तिभरण उपदान समेतको कार्य संघिय कानून बमोजिम हुने भनी स्पष्ट उल्लेख भएको छ। प्रदेश निजामती सेवा ऐन, २०७७ मा उल्लेखित ६० वर्षको उमेर हद प्रदेशले भर्ना (recruit) देखि अवकाश (retire) गर्ने कर्मचारीको हकमा मात्र लागू हुन्छ। निवेदकको अवकाश सम्बन्धी

४

सम्पूर्ण प्रकृया राष्ट्रिय किताबखाना (निजामती) ले गर्ने हो र सो किताबखानाले आफ्नो काम कर्तव्य निजामति सेवा ऐन बमोजिम परिचालन गर्ने हुँदा अनिवार्य अवकाशको उमेर हद पनि सो ऐन बमोजिम नै नियमन हुन्छ। समायोजन भएको कर्मचारीलाई प्रदेश किताबखानाले सम्बोधन गर्दैन। विपक्षी समायोजन हुनेवेलामा नै सो वापत संघले दिएको सुविधा लिई आएको र हात अनिवार्य अवकाशमा पनि निजको हकमा संघको कानून नै लागू हुने हुँदा रिट खारेज गरी पाउँ भनी बहस प्रस्तुत गर्नुभयो।

११. यसमा रिट निवेदक परमानन्द चौधरी मिति २०७५/१२/१९ मा मधेश प्रदेशमा समायोजन भएपश्चात निजलाई प्रदेश निजामती सेवा ऐन, २०७७ को दफा ५४ बमोजिम अनिवार्य अवकाशको उमेर हद ६० वर्ष लागू हुनु पर्नेमा सो अगावै प्रत्यर्थी राष्ट्रिय किताबखाना (निजामती) ले निवेदकलाई बोधार्थ दिई मिति २०७८/८/७ मा अनिवार्य अवकाश सम्बन्धी पत्र पठाएकोले सो पत्र समेत उत्प्रेषणको आदेशले बदर गरी निवेदकलाई ६० वर्ष पूरा नहुन्जेल आफ्नो पदमा वहाली रहन अवरोध नगर्नु नगराउनु भनि परमादेश लगायतको उपयुक्त आदेश समेत जारी गरी पाउँ भनी प्रस्तुत रिट निवेदन पर्न आएको देखियो। यस सम्बन्धमा प्रत्यर्थीहरूले निवेदक समायोजन भई मधेश प्रदेशमा कार्यरत रहेको कर्मचारी हुँदा अनिवार्य अवकाशका सम्बन्धमा निज समायोजन हुनुपूर्व निजलाई लागू हुने संघिय कानून नै लागू हुने हुँदा सोहि बमोजिम निजको अनिवार्य अवकाश उमेर ५८ वर्ष रहेकोले मिति २०७८/८/७ मा निवेदकलाई बोधार्थ दिई प्रत्यर्थीमध्ये राष्ट्रिय किताबखाना (निजामती) ले पठाएको पत्र संविधान एवम् कानून विपरित नहुँदा रिट निवेदन खारेज गरी पाउँ भनी अलग अलग लिखित जवाफ फिराएको देखियो।
१२. राष्ट्रिय किताबखाना (निजामती)ले मिति २०७८/०८/०७ मा अनिवार्य अवकाश सम्बन्धी निवेदकलाई बोधार्थ दिई पठाएको पत्र समेत उत्प्रेषणको आदेशले बदर गरी निवेदकलाई अनिवार्य अवकाशको उमेर ६० वर्ष सम्म आफ्नो पदमा वहाली रहि काम गर्न अवरोध नगर्नु नगराउनु भनी परमादेश समेत जारी गरी पाउँ भन्ने मूल विषय रहेको प्रस्तुत रिट निवेदनमा देहायका प्रश्नहरू निरूपण गर्नुपर्ने देखिन आयो।
- क. निवेदकको हकमा अनिवार्य अवकाशको उमेर निजामती सेवा ऐन, २०४९ र प्रदेश निजामती सेवा ऐन, २०७७ मध्ये कुन लागू हुने हो?
- ख. निवेदकको अनिवार्य अवकाश सम्बन्धमा राष्ट्रिय किताबखाना (निजामती) को च.नं. १५५३ मिति २०७८/८/७ को पत्र प्रचलित कानून प्रतिकुल छ, छैन?

२४

ग. निवेदकको मागबमोजिम आदेश जारी हुनुपर्ने हो, होइन?

१३. निरुपण हुनुपर्ने पहिलो प्रश्न निवेदकको हकमा अनिवार्य अवकाशको उमेर निजामती सेवा ऐन, २०४९ र प्रदेश निजामती सेवा ऐन, २०७७ मध्ये कुन लागू हुने हो? भन्ने तर्फ विचार गर्दा निवेदक परमानन्द चौधरीको मिति २०५६/११/२ मा नेपाल कृषि सेवा कृषि प्रसार समूहको राजपत्र अनंकित प्रथम प्राविधिक सहायक पदमा निजामती सेवा ऐन, २०४९ बमोजिम स्थायी नियुक्ती र पदस्थापना भएको देखिन्छ। तत्पश्चात निवेदक मिति २०७५/४/१९ मा राजपत्राङ्कित तृतीय श्रेणीको कृषि प्रसार अधिकृतमा बढुवा भई कार्यरत रहेको अवस्थामा मिति २०७५/१२/१९ मा कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालयको पत्रबाट साविक प्रदेश नं. २ (हालको मधेश प्रदेश)मा समायोजन भएको देखिन्छ। यसै क्रममा निवेदकको अनिवार्य अवकास सम्बन्धी प्रत्यर्थी मध्ये राष्ट्रिय कितावखाना (निजामती) ले मिति २०७८/०८/०७ मा पत्र पठाएको देखिन्छ। उक्त पत्र बदर गर्न समेत माग गरी निवेदकले प्रस्तुत निवेदन दायर गरेको परिप्रेक्ष्यमा समायोजन भएको कर्मचारीको हकमा अनिवार्य अवकाशको उमेरका सम्बन्धमा के कस्तो कानूनी प्रावधान रहेको छ भनी हेर्नुपर्ने हुन्छ।
१४. संघिय कानूनका रूपमा रहेको निजामती सेवा ऐन, २०४९ को दफा ३३ को उपदफा(१) मा अन्ठाउन्न बर्ष उमेर पुरा भएको निजामती कर्मचारीले निजामती सेवाबाट स्वतः अवकाश पाउनेछ भनी उल्लेख भएको छ। मधेश प्रदेशको प्रदेश निजामती सेवाको गठन, सञ्चालन र सेवाका शर्त सम्बन्धमा व्यवस्था गर्नका निम्ति मिति २०७७/१०/२८ गते प्रदेश निजामती सेवा ऐन, २०७७ राजपत्रमा प्रकाशन भएको देखिन्छ। मधेश प्रदेशको प्रदेश निजामती सेवा ऐन, २०७७ को दफा ५४ मा प्रदेश निजामती कर्मचारीले साठी बर्ष उमेर पुरा भएपछि प्रदेश निजामती सेवाबाट अनिवार्य अवकाश पाउनेछ भनी उल्लेख भएको पाइन्छ। यसरी निजामती सेवा ऐन, २०४९ र प्रदेश निजामती सेवा ऐन, २०७७ मा निजामती कर्मचारीको अनिवार्य अवकाशको उमेर हद फरक-फरक रहेको परिप्रेक्ष्यमा समायोजन भएर कार्यरत रहेको निवेदकको हकमा कुन उमेर हद लागु हुने भन्ने प्रस्तुत निवेदनको मूल विवाद रहेको देखियो।
१५. संघिय शासन प्रणालीलाई संस्थागत गर्ने क्रममा प्रशासकिय संघियताको मर्म अनुसार देशको प्रशासकिय ढाँचालाई रूपान्तरण गर्नका निम्ति कर्मचारीको सक्रमणकालिन व्यवस्थापनको निमित संघ अन्तर्गत रहेका कर्मचारीहरुको समायोजन भएको हो। सरकारी सेवा र अन्य सेवामा आवद्ध कर्मचारीहरुलाई सङ्ग, प्रदेश र स्थानिय तहको सेवामा समायोजन गर्ने उद्देश्यका साथ कर्मचारी समायोजन ऐन, २०७५ जारी भएको हो। प्रस्तुत रिट निवेदनमा निवेदकले

४

✓

समायोजन पश्चात निज प्रदेशको कर्मचारी रहेकोले निजको हकमा समेत अनिवार्य अवकाशको उमेर हद ६० वर्ष लागू हुनुपर्ने भनी दावी लिएको देखिन्छ। प्रदेश निजामति सेवामा निजामति सेवा ऐन, २०४९ अन्तर्गत नियुक्ति पाई संघबाट प्रदेशमा समायोजन भएर गएका कर्मचारी र प्रदेश निजामति सेवा ऐन अन्तर्गत शुरू नियुक्ति पाएका कर्मचारीहरु कार्यरत छन्। यस सम्बन्धमा समायोजन भएको कर्मचारी र प्रदेश लोक सेवा आयोगले नै नियुक्ति गरेको कर्मचारीको अवकाश, सेवा सुविधा सम्बन्धी कानूनी स्थिति (status) एउटै हो या होइन भनी विवेचना गर्नुपर्ने देखिन आयो। कर्मचारी समायोजन ऐन, २०७५ समायोजन भएका सरकारी वा अन्य सेवाका कर्मचारीहरुको हकमा लागू हुने छाता ऐन हो। उक्त ऐनको दफा १४ को उपदफा (४) ले .. समायोजन भएका कर्मचारी सङ्घीय निजामती सेवा सम्बन्धी ऐन बमोजिम आन्तरिक प्रतियोगता, ज्येष्ठता र कार्य सम्पादन मूल्याङ्कन तथा कार्यक्षमता मूल्याङ्कनद्वारा हुने बढुवाका लागि समायोजन हुनुपूर्व वहाल रहेको सेवा, समूह वा उपसमूहको एक श्रेणी वा तह माथिको पदमा उम्मेदवार हुने सक्नेछ भनी उल्लेख गरेको छ। सो कानूनी व्यवस्थाको रोहमा हेर्दा प्रदेश वा स्थानिय तहमा समायोजन भएका कर्मचारीहरुलाई पनि पुनः सङ्घीय निजामती सेवामा बढुवाको अवसर सुनिश्चित गरेको देखिन्छ। तथापी सोहि मौका सो ऐन वा अन्य कुनै ऐनले प्रदेश वा स्थानिय तहमा शुरू नियुक्त भएका कर्मचारीहरुलाई प्रदान गरीएको देखिदैन। यसबाट पनि प्रदेशमा समायोजन भएका कर्मचारीहरु प्रदेशले नियुक्त गरेको कर्मचारी भन्दा केही फरक र पृथक छ भन्ने प्रष्ट पारेको देखिन्छ।

१६. साथै मधेश प्रदेशको प्रदेश निजामती सेवा ऐन, २०७७ को दफा १२५ मा संघबाट समायोजन भई आएको कर्मचारीहरुको सेवा र सुविधा सम्बन्धी फरक व्यवस्था भएबाट नै समायोजन भई आएको कर्मचारी र प्रदेश लोक सेवा आयोगले नियुक्ति गरेको कर्मचारीहरुलाई फरक-फरक वर्गीकरण (category) मा राखेको देखिन्छ। उक्त ऐनको दफा ५४ मा प्रदेश निजामती कर्मचारीको अनिवार्य अवकाशको उमेर हद ६० वर्ष भनी तोकेको छ। तथापी सोही ऐनको दफा १२५ को उपदफा (१) ले कर्मचारी समायोजन सम्बन्धी संघिय कानून बमोजिम प्रदेश निजामती सेवामा समायोजन भई आएका कर्मचारीको सेवा शर्त र सुविधा सम्बन्धी व्यवस्था समायोजन हुनुपूर्व निज वहाल रहेको सेवा सम्बन्धी संघिय कानूनको प्रतिकुल हुने छैन भनी उल्लेख भएको देखिन्छ। साथै ऐ. दफाको उपदफा (२) ले ..समायोजन भएका कर्मचारीको निवृत्तभरण, उपदान र औषधि उपचार खर्च समेत समायोजन हुनुपूर्वको निज वहाल रहेको सेवा सम्बन्धी संघिय कानून बमोजिम हुने व्यवस्था गरेको छ। कर्मचारीले काम गरेको सेवा

✓

अवधिको अनुपातमा नै निवृत्तभरण, उपदान तथा औषधि उपचार खर्च समेतका सुविधाहरु पाइने हुँदा संघबाट प्रदेशमा समायोजन भएका कर्मचारीहरुको अनिवार्य अवकाश सम्बन्धी व्यवस्था पनि संघिय कानून बमोजिम हुने उल्लिखित कानूनी व्यवस्थाबाट प्रष्ट भएको देखिन्छ ।

प्रस्तुत निवेदन दर्ता भएपश्चात जारी भएको प्रदेश निजामती सेवा नियमावली, २०७९ को नियम १४२ मा ऐन प्रारम्भ भएपछि भर्ना भएको कर्मचारीको अवकाश उमेर साठी वर्ष तथा समायोजन भई आएका कर्मचारीको हकमा निज भर्ना भएको सेवा समुहसँग सम्बन्धित कानूनमा व्यवस्था भए बमोजिम हुनेछ भनी उल्लेख भएबाट प्रदेश लोक सेवा आयोगले नियुक्त गरेको कर्मचारी र समायोजन भई प्रदेशमा कार्यरत कर्मचारी बिचको भिन्न कानूनी दृष्टिकोणको व्यवस्थालाई थप स्पष्ट पारेको छ । अर्थात प्रदेश निजामती नियमावलीले समेत प्रदेश निजामती सेवा ऐन प्रारम्भ भएपछि नियुक्ती पाएका कर्मचारी र ऐन प्रारम्भ हुनु अघि संघिय कानून अन्तर्गत सेवा प्रवेश भएका कर्मचारीहरुको अवकाश उमेर, निवृत्तभरण, उपदान, औषधी उपचार समेतमा भर्ना हुँदाका बखत लागू भएको कानूनी व्यवस्था बमोजिम हुने भनी स्पष्ट गरेको छ ।

१८. कर्मचारी समायोजन ऐन, २०७५ को दफा १५ को उपदफा (३)मा ..समायोजन भएका कर्मचारीको समायोजन हुँदाका बखत लागू रहेको कानून बमोजिमको तलब, उपदान, निवृत्तभरण, उपचार खर्च र अन्य सुविधा सम्बन्धी सेवाका शर्तहरुमा प्रतिकुल असर पर्ने गरी कानून बनाउन पाइने छैन भन्ने व्यवस्था गरेको छ । ऐ. दफा १६ को उपदफा (२) मा ..प्रदेश वा स्थानीय तहको सेवामा समायोजन भएको वा खटाइएको सरकारी कर्मचारी कुनै कारण सेवाबाट अलग भएमा निजले पाउने उपदान, निवृत्तभरण, उपचार खर्च, सञ्चित विदाको रकम नेपाल सरकारले बेहोर्नेछ । यस्तो रकम उपलब्ध गराउँदा सङ्घीय निजामती सेवाको समान श्रेणी वा तहको कर्मचारीले पाउने सुविधाभन्दा घटीबढी नहुने गरी उपलब्ध गराइनेछ भनी उल्लेख भएको छ । उक्त कानूनी प्रावधानको रोहमा समायोजन भएका कर्मचारीहरुको हकमा निवृत्तभरण लगायतका अन्य सेवा सुविधा समायोजन हुनुपूर्वको सेवाको शर्त र सुविधामा प्रतिकुल असर नपर्ने गरी नेपाल सरकारले बेहोर्नु पर्ने देखियो । नेपाल सरकारले बेहोर्ने भनी कानूनले तोकिएको विषयमा कानूनले निर्दिष्ट गरेको अवस्थामा बाहेक नेपाल सरकारले गर्ने कामहरु संघिय कानून बमोजिम नै हुनेमा अन्यथा हुन सक्ने देखिएन ।

१९. मधेश प्रदेशको प्रदेश निजामती सेवा ऐन, २०७७ को दफा १२५ मा समायोजन भई आएको कर्मचारीको सेवा सुविधा सम्बन्धी व्यवस्था भई ऐ. उपदफा (२).. प्रदेश निजामती सेवामा समायोजन भई आएका कर्मचारीहरुको उपदान, निवृत्तिभरण र औषधी उपचार खर्च सम्बन्धी

४५

व्यवस्था समेत समायोजन हुन पूर्व निज बहाल रहेको सेवा सम्बन्धी संघीय कानून बमोजिम हुनेछ भनी उल्लेख भएको देखिन्छ। यसरी साविक प्रदेश नं. २ मा समायोजन भएको कर्मचारीहरूको निवृत्तभरण लगायतको सुविधामा संघीय कानून लागू हुने भनी प्रदेश निजामती सेवा ऐन, २०७७ ले समेत स्पष्टरूपमा उल्लेख गरेको पाइयो।

२०. निवेदक परमानन्द चौधरीको शुरु नियुक्ति मिति २०५६/११/२ मा निजामती सेवा ऐन, २०४९ बमोजिम भएको हो भन्नेमा विवाद छैन। मिति २०७५/१२/१९ मा निवेदकको प्रदेशमा समायोजन हुनुपूर्व निज नेपाल कृषि सेवामा बहाल रहेको र उक्त सेवाको मार्गदर्शक संघीय कानून निजामती सेवा ऐन, २०४९ तथा निजामती सेवा नियमावली, २०५० हो। निवृत्तभरणको हकमा निजामती सेवा नियमावलीको नियम १०१ को उपनियम (३) ले .. निजामती किताबखानाले आवश्यक जाँचबुझ गरी अवकाश प्राप्त गर्ने कर्मचारी वा मृत कर्मचारीको निवृत्तभरण पाउने नातेदारलाई नेपाल सरकारले तोकेको ढाँचामा निवृत्तभरणको अधिकारपत्र दिनु पर्नेछ भनी उल्लेख गरेको छ। उक्त कानूनी व्यवस्थाको परिप्रेक्ष्यमा निवेदक परमानन्द चौधरीले राष्ट्रिय किताबखाना (निजामती)बाट निवृत्तभरणको अधिकारपत्र पाउने देखियो। राष्ट्रिय किताबखाना (निजामती) संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयको विभाग हो। यस विभागले निजामती कर्मचारीहरूको व्यक्तिगत विवरणको अभिलेख अद्यावधिक राखे तथा सेवाबाट अलग भएका कर्मचारीहरूलाई निवृत्तभरण, उपदान समेतका सुविधाहरूको यकिन गर्दछ। राष्ट्रिय किताबखाना (निजामती) संघ अन्तर्गतिको विभाग भएको हुँदा यसलाई सम्बन्धीत संघीय कानूनले निर्देश गर्दछ। सेवाबाट अलग हुने निजामती कर्मचारीहरूको निवृत्तभरण, उपदान, औषधि उपचार खर्च समेतका सुविधाहरू निजको अवकाश उमेरसँग जोडिएको हुँदा सो सम्बन्धमा राष्ट्रिय किताबखाना (निजामती)ले निजामती सेवा ऐन, २०४९ मा तोकिएको शर्तको अधिनमा रहि आफ्नो कार्यपालना गर्नुपर्ने हुन्छ।
२१. प्रस्तुत निवेदनमा निवेदक परमानन्द चौधरी मधेश प्रदेशको लोक सेवा आयोगले शुरु नियुक्ती गरेको कर्मचारी नभई मिति २०७५/१२/१९ मा साविक प्रदेश नं. २ मा समायोजन भई हाल मधेश प्रदेशमा कार्यरत रहेको कर्मचारी देखिन्छ। निजको हकमा निवृत्तभरण उपदान समेतका व्यवस्थाहरू संघीय कानून अर्थात निजामती सेवा ऐन, २०४९ बमोजिम राष्ट्रिय किताबखानाले हेर्ने र राष्ट्रिय किताबखाना (निजामती) निजामती सेवा ऐन, २०४९ बाट निर्देषित रहेको हुँदा सो ऐनको दफा ३३ मा उल्लेखित अनिवार्य अवकाशको उमेर हद अर्थात वर्ष ५८ यी निवेदकको हकमा समेत लागू हुने देखियो।

२२. अब दोस्रो प्रश्न निवेदकको अनिवार्य अवकाश सम्बन्धमा राष्ट्रिय किताबखाना (निजामती) को च.नं. १५५३ मिति २०७८/८/७ को पत्र प्रचलित कानून प्रतिकुल छ, छैन? भन्ने तरफ विचार गर्दा राष्ट्रिय किताबखानाले च.नं. १५५३ मिति २०७८/०८/०७ को पत्रमा अनिवार्य अवकाश सम्बन्धी सूचना विषय उल्लेख गरी “कृपि ज्ञान केन्द्र, सिराहामा कार्यरत सातौं तह/अधिकृत पदका श्री परमानन्द चौधरी (संकेत नं. १५९५१७) ले यस विभागमा पेश गरेको कागजात मध्ये निजामती सेवा ऐन, २०४९ को दफा ३३ बमोजिम व्यक्तिगत विवरण (सिटरोल) मा उल्लेखित जन्म मिति २०२१।५।२५ अनुसार मिति २०७९।५।२४ मा ५८ वर्ष उमेर पुरा हुने भएकोले मिति २०७९।५।२५ देखि अनिवार्य अवकाश दिई यस विभागमा जानकारी दिन हुन” भनी निवेदक परमानन्द चौधरी समेतलाई बोधार्थ दिई पत्र पठाएको देखिन्छ। निजामती कर्मचारीहरूको अवकाशको सूचना पठाउनु राष्ट्रिय किताबखाना (निजामती) को काम र कर्तव्य हो। निजामती सेवा नियमावली, २०५० को नियम १०१ मा उमेर वा सेवा अवधीको कारणबाट अनिवार्य अवकाश पाउने निजामती कर्मचारीले अवकाश हुने मिति भन्दा ६ महिना अगावै “अनुसूची-१७ क” बमोजिमको फाराम भरी आफू बहाल रहेको कार्यालय मार्फत निजामती किताबखानामा अनिवार्य रूपले पठाउनु पर्नेछ भन्ने व्यवस्था रहेको छ। सोही वेहोरालाई स्मरण गराउने आफ्नो दायित्व वहन गर्दै राष्ट्रिय किताबखाना (निजामती) ले निवेदकलाई बोधार्थ दिई च.नं. १५५३ मिति २०७८/०८/०७ को पत्र पठाएको देखिंदा सो पत्र कानून प्रतिकुल रहेको देखिन आएन।

२३. अब तेस्रो प्रश्न निवेदकको मागबमोजिम आदेश जारी हुनुपर्ने हो, होइन? भन्ने तरफ विचार गर्दा निवेदक परमानन्द चौधरीले प्रदेश निजामती ऐन, २०७७ को दफा ५४ को आडमा आफ्नो अनिवार्य अवकासको उमेर हद वर्ष ६० रहेको उल्लेख गरेतापनि मधेश प्रदेशको प्रदेश निजामती सेवा ऐन, २०७७ को दफा १२५ ले नै समायोजन भएको कर्मचारीको सेवा र सुविधा प्रदेश निजामती सेवाले भर्ना गरेको कर्मचारी भन्दा पृथक हुने भनी स्वीकार गरेको छ। निवेदकले वुझाएको विवरणको आधारमा निज मिति २०७९।५।२४ मा ५८ वर्ष पुरा हुने देखिएको हुँदा निजामती सेवा ऐन, २०४९ को दफा ३३ को उपदफा (१) मा उल्लेखित कानूनी प्रावधान अनुसार निजले अनिवार्य अवकास लिनु पर्ने देखिन्छ। सोहि बमोजिम राष्ट्रिय किताबखाना (निजामती) ले च.नं. १५५३ मिति २०७८/०८/०७ मा निवेदकलाई बोधार्थ दिई अनिवार्य अवकाश सम्बन्धी सूचना विषयमा पठाएको पत्र कानून सम्मत देखिंदा निवेदन माग बमोजिम बदर गर्नुपर्ने देखिन आएन।

तस्य माथि विवेचित निवेदन माग दावी, लिखित जवाफको बेहोरा आधार र कारण समेतबाट प्रत्यर्थीमध्ये राष्ट्रिय किताबखाना (निजामती) ले च.नं. १५५३ मिति २०७८/०८/०७ मा निवेदकको अनिवार्य अवकास सम्बन्धी पठाएको पत्रमा संवैधानिक तथा कानूनी ब्रुटि देखिन नआएकोले रिट निवेदकको माग बमोजिम प्रत्यर्थीहरूको नाममा आदेश जारी गर्नुपर्ने अवस्थाको विद्यमानता देखिएन। प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ। यस अदालतबाट मिति २०७९/५/२१ मा जारी भएको अन्तरिम आदेशलाई निरन्तरता दिई रहनु परेन। अरुमा तपसिल बमोजिम गर्नु।—

तपसिल खण्ड

१. प्रस्तुत आदेशको प्रतिलिपि सहित जानकारीका लागि महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय र मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय मधेश प्रदेशमा लेखी पठाई दिनू।
२. प्रस्तुत आदेश यस अदालतको विद्युतीय प्रणालीमा प्रविष्ट गरी, निवेदन दायरीको लगत कटा गरी मिसिल नियमानुसार अभिलेख शाखामा बुझाई दिनू।

Jaynilesh
(सपना प्रधान मल्ल)
न्यायाधीश

उक्त रायमा सहमत छौ।

कुमार रेग्मी

(कुमार रेग्मी)
न्यायाधीश

प्रकाश कुमार ढुङ्गाना

(प्रकाश कुमार ढुङ्गाना)
न्यायाधीश

प्रकाशमान सिंह राउत

(प्रकाशमान सिंह राउत)
न्यायाधीश

विश्वम्भरप्रसाद श्रेष्ठ

(विश्वम्भरप्रसाद श्रेष्ठ)
प्रधान न्यायाधीश

इजलास अधिकृत : सदिक्षा राउत

कम्प्युटर अपरेटर : हर्क माया राई

इति संवत् २०८१ साल भदौ महिना १२ गते रोज ४ शुभम्।